Verslag studiedag
‘Wat met het striperfgoed?’

‘Wat met het striperfgoed?’

Een even simpele als complexe vraag. Op zaterdag 13 oktober 2018 kwam een diverse delegatie betrokkenen, zo’n 80-tal actoren, uit de strip- en erfgoedsector samen in Museum Dossin Kazerne te Mechelen om daarover te reflecteren. Dat gebeurde in het kader van het onderzoek naar striperfgoed(beleid) in Vlaanderen, in samenwerking met FARO, het Letterenhuis, Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience, LUCA School of Arts Brussel en Stripgids.

Het welkomstwoord werd verzorgd door **Veerle Vanden Daelen**, adjunct-directeur van Dossin Kazerne, die de aanwezigen attent maakte op de expo ‘Holocaust en strips’ die nog loopt tot en met 22 april 2019. Een mooie illustratie van hoe striperfgoed en archiefmateriaal via een tentoonstelling de weg kunnen vinden naar de ogen van het publiek.

Achter de titel van de studiedag schuilt een gediversifieerd en complex web van andere vragen en bezorgdheden, waarbij de verschillende segmenten van de stripsector elk hun eigen noden en behoeften hebben. Daarbij duiken ook vragen op als:

- Wat is striperfgoed precies en wat moet er in de toekomst (in Vlaanderen) mee gebeuren?
- Wie neemt daarbij welke taken voor zijn rekening?
- Wat vinden we de moeite waard om te bewaren en door te geven aan volgende generaties?
- Op welke manier gaan we dat striperfgoed wel of niet bewaren? Kunnen we daarvoor te rade gaan bij andere taalgebieden en sectoren, of juist liever niet?

Samengevat: wat zijn de noden en behoeften van elk segment in de sector – als we al van een striperfgoedsector kunnen spreken? – en kunnen we daar lijnen in ontwaren om vervolgens te komen tot beleidsaanbevelingen?

Een hele kluif. Op deze en dergelijke vragen wilde de studiedag een eerste, voorlopig antwoord bieden via inspirerende sessies. Daarvoor werden sprekers uitgenodigd die elk een segment uit de sector vertegenwoordigen:

- Merho (maker)
- Rob van der Nolf (Nederland, musea)
- Jos van Waterschoot (Nederlandse context en casus Hans Matla)
- journalist Daniël Couvreur (*Le Soir*, De zaak E.P. Jacobs)
- Peter Janda (verzamelaar)
- Alexis Dragonetti (uitgeverij)

Tot slot presenteerde Evelien Verschueren het opzet van het onderzoek naar striperfgoed(beleid) in Vlaanderen. De input van sprekers in de voormiddag bood inspiratie voor discussietafels in de namiddagsessie waarbij alle aanwezigen actief konden meedenken.

1. Interview met Merho

Waar beter te beginnen dan bij de bron van al dat striperfgoed: de stripmakers. Zonder hen geen striperfgoed en dus ook geen onderzoek of studiedag met de vraag 'Wat met het striperfgoed?' Merho, geïnterviewd door Roel Daenen, toont zich als stripmaker nauw betrokken bij zijn striperfgoed en archiefmateriaal. Als beginnende maker werkte hij bij Studio Willy Vandersteen, waar soms zo slordig werd omgesprongen met het striperfgoed dat hij naar eigen zeggen toen heeft beseft hoe het vooral *niet* moet.

Merho hanteert een systematiek om zijn erfgoed te bewaren: zo wil hij bijvoorbeeld dat alles geordend is volgens een bepaalde structuur. Zelden heeft hij iets verkocht, tenzij voor een goed doel. Originelen bewaren is immers belangrijk. Denk maar aan de heruitgave van albums. Als de originele platen her en der verspreid zitten, lever het soms moeilijkheden op om een album een nieuw leven te geven. Andere platen hebben dan weer een emotionele waarde voor Merho. Samengevat zou het volgens hem jammer zijn als de versnippering van het striperfgoed door de verkoop van originele tekeningen nog meer in de hand wordt gewerkt.

In navolging van François Schuiten die zijn erfgoed in 2014 schonk aan de Koning Boudewijnstichting, begon Merho na te denken over het lot van zijn originele oeuvre. Hij klopte daarom aan bij een jurist en uiteindelijk werden alle originelen tot 2015 bij zijn dochter ondergebracht. Door die constructie hoeven er geen successierechten betaald te worden. Hij beheert de collectie zelf. Die oplossing kan Merho ook ten zeerste aan andere makers aanbevelen, zeker als hun archief gestructureerd is en min of meer op orde is. Op het vlak van inventarisering is het dan weer wel een heel gedoe, moet hij toegeven. Een niet onbelangrijk detail: om de hele zaak op fiscaal-juridisch vlak rond te krijgen, moet Merho zeker blijven leven tot januari 2019. We wensen hem uiteraard nog vele jaren toe ten dienste van de Vlaamse strip!

2. Rob van der Nolf – *Strips! Museum in Rotterdam*

Een tweede luik van de studiedag spitste zich toe op de context bij onze noorderburen. Rob van der Nolf richtte met zijn bijdrage over het ter ziele gegane *Strips! Museum* in Rotterdam de blik op musea en op Nederland. In museum Meermanno – Huis van het boek in Den Haag was in 2013 de tentoonstelling '*Strips! 200 jaar Nederlands beeldverhaal*' een overdonderend succes. In navolging daarvan werd nagedacht over een nieuw stripmuseum in Rotterdam, naast dat van Groningen.

Bij de oprichting van een museum komt heel veel kijken. *Strips! Museum* kreeg geen structurele subsidies en Van der Nolf kan getuigen dat een museum stichten dan een erg moeilijk zaak is. Het is ten eerste zeer duur als je een eigen collectie wil hebben. Het alternatief dat men in Rotterdam koos was bruiklenen tentoonstellen. Zonder structurele subsidies ging het museum van start.

Het grootste deel van het budget werd gebruikt voor de inrichting van de cafetaria, Lunchcafé IJzerbroot. Grote bezoekersaantallen trok het museum echter niet, wat deels te wijten was aan de ligging. In februari 2017 moesten draconische maatregelen genomen worden: een groot deel van het personeel werd ontslagen. Zeven maanden later, op 25 juli werd het museum failliet verklaard.

Daags voor het faillissement was al een deel van de bruiklenen verdwenen. Sommige tekeningen bleken zelfs onachterhaalbaar. Er was niet goed bijgehouden welk item precies van wie was en als tekenaars hun bruiklenen terug wilden hebben, moesten ze een zogenaamde 'boedelbijdrage' van 75 euro aan de curator van het faillissement betalen. Sommige tekenaars weigerden. De verzekering moest normaalgezien tussenbeide komen, maar er was geen polis op

naam opgesteld. Daardoor kon enkel het museum zelf uitbetaald worden en bleven de tekenaars op hun honger zitten. Van der Nolf typeert deze historie als een goed voorbeeld van hoe het vooral *niet* moet. Nuchter stelt hij dat een zichzelf bedruipend museum erg moeilijk te handhaven is, zo niet zelfs onmogelijk.

3. Jos van Waterschoot – Nederlandse context en de casus Hans Matla

Jos van Waterschoot, verbonden aan de universiteitsbibliotheek van Amsterdam, breide in Mechelen een vervolg aan zijn bijdrage voor het striperfgoed-themanummer van *faro* uit juni 2014. Daarin had hij de stand van zaken geschetst van het striperfgoed in Nederland. In de Dossin Kazerne gaf hij een update, aangevuld met de casus van verzamelaar Hans Matla, die in Nederland en ook daarbuiten voor beroering zorgde.

Zijn uiteenzetting gaf een nieuwe stand van zaken en ging in op Het Stripschap en het stripdocumentatiecentrum, dat nu deel uitmaakt van de Bijzondere Collectie van de Universiteit van Amsterdam, daardoor ook de grootste openbare stripcollectie van Nederland. Ook de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag bewaart een stripcollectie, waaronder de stroken en tekeningen van de Toonder Studio's. De literaire nalatenschap van Toonder berust bij het Literatuurmuseum in hetzelfde gebouw. Verder hebben in Nederland de stadsbibliotheken van Haarlem en Rotterdam een stripcollectie. Het stripmuseum van Groningen heeft geen eigen collectie en zal in 2019 worden herdoopt tot *Storyworld*, dat een gedeelde aandacht zal hebben voor strips, animaties en games.

Een tweede deel van de presentatie spitste zich toe op Nederlandse verzamelaars. De erven van Stripschapoprichter P. Hans Frankurther schonken twee jaar geleden de verzameling van hun vader aan de Bijzondere Collecties van de Universiteitsbibliotheek van Amsterdam. Een idee voor verzamelaars is de oprichting van een stichting of belangenvereniging die hun rechten verdedigt bij het eventuele afstoten of onderbrengen van hun collectie bij instellingen. Een ander idee in die lijn is de oprichting van een nationaal fonds waar instellingen zich kunnen melden voor expo's of onderzoek. De prangende vraag die daarbij telkens rijst is: wie gaat dat betalen?

Een specifieke casus wordt gevormd door de Nederlandse verzamelaar Hans Matla. Hij heeft naar eigen zeggen vrijwel alles in zijn collectie wat ooit verscheen aan strips in Nederland. Daarbij neemt hij volgens Van Waterschoot een ouderwets verzamelstadpunt in van een verzameling die één en ondeelbaar zou zijn. Zodoende probeerde Matla zijn complete verzameling te verkopen aan de Koninklijke Bibliotheek Den Haag voor een bedrag van 1.8 tot 3.7 miljoen euro. De optiek van de bibliotheek, tevens nationaal depot, is echter anders. Bibliotheken zijn over het algemeen voorzichtig met het overnemen van collecties, want het kost veel geld. Door bezuinigingen kan de bib slechts gedeeltes van de collectie overkopen. Bovendien moeten de verworven albums geïnventariseerd worden en gaat er ook geld naar opslagruimte. Zo kom je algauw uit bij twaalf euro per beschreven boek, wat aardig oploopt voor een slordige 10.000 albums. Er is dus terughoudendheid van de Koninklijke Bibliotheek, door het beperkte budget. Bepaalde pijnpunten ten spijt concludeert Van Waterschoot dat het al bij al toch redelijk goed gesteld is met het striperfgoed in Nederland.

4. Daniël Couvreur – De kraak van de eeuw

Met **Daniël Couvreur**, journalist en chef cultuur bij *Le Soir*, begaf de studiedag zich naar het Franstalige deel van de stripsector. Couvreur verhaalde de zogenaamde 'kraak van de eeuw', onder de titel: *L'affaire Jacobs. Comment la Fondation Edgar P. Jacobs a laissé disparaître ses plus beaux trésors*. Edgar P. Jacobs, bekend van zijn reeks 'Blake en Mortimer', vroeg zich af wat er met zijn archief en striperfgoed zou gebeuren na zijn dood. In de hoop zijn archief veilig te

stellen, nam hij notaris Gijzelinck onder de arm en richtte op 2 december 1983 een stichting op, geleid door vertrouwelingen. Couvreur toonde enkele pagina's uit het testament van Jacobs waarin staat dat elk origineel dat zich nog niet bij de stichting bevindt, daar wel toe behoort.

In 2017 werd de nalatenschap geschonken aan de Koning Boudewijnstichting. Toen ontdekte Couvreur dat er zo'n 200 platen verdwenen waren. Verschillende platen waren ondertussen al op de markt terechtgekomen en verkocht. Tijdens zijn presentatie toonde Couvreur enkele foto's van originele platen, aangeboden door een galerie in Parijs. Plaat veertien uit het album *'Het gele teken'* werd bijvoorbeeld voor 117.000 euro verkocht aan een onbekende koper uit Hong Kong. Opvallend is dat die plaat niet werd verkocht in een publieke verkoop.

De conclusie van Couvreurs verhaal is dat zelfs met een (schijnbaar) waterdichte constructie – waarmee Jacobs overigens een primeur had in de sector, begin jaren 80 van de vorige eeuw – het risico op misbruik en diefstal nooit helemaal uit te sluiten valt. Het proces is nog bezig.

5. Alexis Dragonetti – uitgeverijen en striperfgoed

Alexis Dragonetti, CEO van Ballon Media, vertegenwoordigde het segment uitgeverijen en stelde zich de vraag of en waarom striperfgoed relevant is voor Vlaanderen. Zijn antwoord: jaarlijks wordt er voor vijftien miljoen euro aan strips verkocht in Vlaanderen. Strips beslaan daarmee twintig procent van de totale boekenverkoop. Ter vergelijking: in Nederland worden strips minder gewaardeerd en bedraagt hun omzet slechts één procent van de totale markt. De vele striperfgoeditems waarmee een uitgeverij te maken heeft, zijn onder meer strips (platen, films, bronbestanden, uitgaves), afgeleiden daarvan (merchandising, originele tekeningen) en andere (correspondentie, documentatie).

Uitgever, auteur en overheid nemen als het goed is elk hun verantwoordelijkheid in de domeinen die hen toekomen. Zo is de uitgever verantwoordelijk voor de films, bronbestanden, merchandising, uitgaves, originele tekeningen en correspondentie. De verantwoordelijkheid van de auteur ligt bij de platen, bronbestanden, correspondentie en documentatie. In alle fasen en domeinen speelt de privé sector een complementaire rol. De overheid heeft een meer structurele rol, bijvoorbeeld het wettelijk depot van de Koninklijke Bibliotheek.

Ook ging Dragonetti in op aspecten van copyright, in vergelijking met eigendomsrecht. Bij het uitgeven verwerft de uitgever niet het auteursrecht, maar wel het exploitatierecht, het recht om de boeken uit te geven. Platen, drukfilms en bronbestanden zijn daarbij de verantwoordelijkheid van de uitgever. Via de dotscan-techniek wordt er gedigitaliseerd, zoals bij *Jommeke* het geval is. De bronbestanden worden digitaal bewaard. Van alle uitgaven worden telkens twee werkexemplaren en één beschermd archiefexemplaar bewaard. De Koninklijke Bibliotheek doet daarbij dienst als wettelijk depot. Ballon Media zelf bewaart bijvoorbeeld alle persuittreksels sinds het begin van het bedrijf. De correspondentie tot slot wordt door elke partij apart bijgehouden.

Soms wordt gezegd dat archivering 'duur is en niks opbrengt'. Dat klinkt misschien plat commercieel, maar het is volgens Dragonetti de realiteit in een business met kleine winstmarges. In tegenstelling tot de grotere uitgeverijen hebben de kleine uitgeverijen vaak wel een archiveringstraditie. De boosdoeners voor de toekomst van het striperfgoed? Veel drukken worden gedematerialiseerd doordat veel fasen in het productieproces onmiddellijk digitaal worden gecreëerd, bijvoorbeeld via een digitale tekentablet.

6. Evelien Verschueren – onderzoek striperfgoed(beleid)

Evelien Verschueren bracht tot slot een toelichting bij het lopende onderzoek naar striperfgoed(beleid) in Vlaanderen, getiteld 'Naar een coherent beleid rond striperfgoed: een verkennende studie'. Dat is een ontwikkelingsgericht cultureel-erfgoedproject in samenwerking met FARO, het Letterenhuis, de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience, LUCA School of Arts en Stripgids. In 2014 presenteerde FARO al een aanzet tot dat onderzoek met een themanummer rond striperfgoed. Toen typeerde Roel Daenen het striperfgoed als een 'Schitterende schatkamer: 'versnipperd, verloren en veronachtzaamd, maar toch uiterst gewild'.

Die vaststelling is er: het striperfgoed in Vlaanderen is erg verspreid en uiterst gewild. Die versnippering wil het onderzoek nu als eerste stap onder de aandacht brengen, door te focussen op drie beleidsfacetten: het verwerven, bewaren en ontsluiten van archieven en strips, en aandacht aanwakkeren voor het bewaren van secundaire werken in documentatiecentra. Het uiteindelijke doel is een netwerk te creëren van verschillende actoren in de stripsector. Welk striperfgoed verdient zeker een plaats in onze samenleving en dient zeker doorgegeven te worden aan volgende generaties? Wat zijn de prioriteiten? Wie neemt welke taken op zich? Waar liggen de kansen en uitdagingen? Wat zijn de noden en verwachtingen van elk segment in de sector? Er zijn al een paar rake pijnpunten aan te wijzen in de sector: hoe zit het met het juridische aspect, met name het erf- en auteursrecht? Wie bewaart wat (originelen, eindproduct, secundaire literatuur, archief,…) en hoe? Is er ondersteuning voor tekenaars, lezers en onderzoekers? Wat moet er gebeuren met eventuele topstukken en het decreet daarover?

Op enkele vragen wil het onderzoek een antwoord bieden in een eindrapport met beleidsaanbevelingen. Bovendien wordt de sector in dat rapport verder in kaart gebracht: welke collecties (archieven, strips, naslagwerken) zijn er en waar en hoe worden ze bewaard? Wat is met andere woorden de erfgoedgemeenschap van de strip?

Op die manier kan het onderzoek op termijn meer samenhang en samenwerking in de stripsector faciliteren. Er zal een infobrochure worden gemaakt om elk segment verder te sensibiliseren en te informeren. Noteer alvast in uw agenda de afsluitende studiedag op 16 maart in de Nottebohmzaal van Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience.

Verschillende actoren of stakeholders worden tijdens het onderzoek via interviews en een online survey bevraagd. De focus van het onderzoek is breed, in navolging van de diversiteit van de stakeholders in de stripsector. Niet enkel bijvoorbeeld de grote uitgeverijen worden dus bevraagd, maar ook de mening van de kleinere spelers tellen mee in het onderzoek. Verder zijn ook makers, erfgenamen, verzamelaars, uitgeverijen, pers, handelaars, beleid, onderzoek, onderwijs, bibliotheken, archieven, galeries en veilinghuizen aan zet. Bovendien wordt er, waar mogelijk, expertise overgenomen van andere erfgoedsectoren (zoals die van de podiumkunsten en muziek) en wordt er gezocht naar goede of minder goede praktijken uit het buitenland.

7. Peter Janda – Het perspectief van de verzamelaar

Peter Janda, verzamelaar, uitgever en zaakvoerder van stripwinkel Adhemar moest zich wegens ziekte excuseren, maar bezorgde bij monde van Evelien Verschueren de aanwezigen wel enkele aandachtspunten vanuit het perspectief van de verzamelaar. Hij betreurt dat er reeds veel striperfgoed is verdwenen de voorbije jaren, bijvoorbeeld bij de verhuizing van uitgeverijen. Uitgeverijen hebben volgens hem in het algemeen geen grote interesse in het erfgoed, want het zijn commerciële instellingen. De kleinere, minder commerciële uitgeverijen, zoals Brabant Strip, Uitgeverij Bonte of Uitgeverij Adhemar, hebben die reflex vaker wel. Veel erfgoed is volgens

Janda bewaard gebleven dankzij verzamelaars, hoewel ze soms weleens met een scheef oog worden bekeken door uitgeverijen of auteurs.

De laatste jaren ziet hij de markt voor sommige strips wat krimpen. Een bepaald type strips wordt bijvoorbeeld nog amper verzameld, omdat de mensen met jeugdsentiment daarvoor 60-plussers zijn of die strips al hebben. In Amerika zijn er enkele goede praktijken te vinden bij universiteiten. Zo kocht de universiteit van New York de hele briefwisseling van Denis Kitchen bij Kitchen Sink uitgeverij. In tegenstelling tot in Amerika worden strips in Europa volgens Janda te vaak afgeschilderd als kinderboeken, terwijl het medium toch de negende kunst wordt genoemd.

Volgens Janda is de overheid rijkelijk laat met aandacht besteden aan strips. Momenteel is er immers geen collectie strips van de Vlaamse of federale overheid. Hij is van mening dat de overheid zou moeten investeren in een collectie en niet in tijdelijke tentoonstellingen. Als de overheid de tekenaars tien jaar geleden gecontacteerd had en tien platen gevraagd hadden waarschijnlijk weinig onder hen geweigerd. De grote verzamelaars kopen mooie stuken om ze bij te houden en er langer plezier van te hebben. Zelden of nooit zullen ze iets verkopen en het gaat hen dus niet om louter financieel gewin. Al geeft Janda wel toe dat dit de minderheid is. Sommige verzamelaars zien er ook tegenop om stukken uit te lenen voor tentoonstellingen. Zelf heeft hij twee nare ervaringen gehad met het uitlenen. Ook de kwestie van erfrecht is een prangende kwestie voor verzamelaars, vooral voor zij die veel originele platen in hun bezit hebben.

Namiddagsessie: discussietafels

In de namiddag verdeelden de aanwezigen zich over zes discussietafels, telkens geleid door een moderator. Elke tafel besprak drie aspecten: goede en slechte praktijken wat striperfgoed betreft en een toverstafvraag ('Wat zou ik willen veranderen?'). Na verwerking van de ideeën kwamen enkele hete hangijzers naar voren die volgens de stakeholders/cultureel-erfgoedgemeenschap noodzakelijk aan te pakken zijn voor een toekomstig coherent beleid rond striperfgoed in Vlaanderen.

Algemeen gesteld is er meer aandacht gewenst voor het medium 'strip' in al zijn gedaantes. Beeldvorming en kennis over strips zijn daarbij cruciale elementen. Een zelfde mechanisme geldt dus ook voor striperfgoed. Maar wie bepaalt wat waardevol is, en hoe? Afspraken maken over wie wat bewaart en dus versnippering tegengaan, de voorwaarden tot de toegang en het gebruik zijn noodzakelijk, wat meteen ook een van de doelen is van het onderzoek. Tot slot is er de wens om bij makers meer bewustwording en inzicht te creëren in hun 'erfgoedfunctie'. Een laagdrempelige infobrochure kan een eerste stap vormen om makers en alle andere betrokkenen uit de stripsector te sensibiliseren.

In een toekomstig striperfgoedbeleid in Vlaanderen telt elk segment uit de stripsector mee, op een continuüm van 'marge/kleinschalig' tot 'commercieel'. Die veelzijdigheid van de sector wordt door de stakeholders gezien als een rijkdom. Het is dus noodzakelijk om de cultureel-erfgoedgemeenschap zo breed mogelijk te bekijken. Op die manier kan in en door de stripsector een hecht(er) netwerk ontstaan, met informatie-uitwisseling en een constructieve samenwerking als gevolg. Participatie is daarbij gewenst. De geschetste diversiteit in de stripsector geldt ook voor het antwoord op de vraag 'Wat is striperfgoed?' Het draait dus niet enkel om het eindproduct, ook de verschillende fases tijdens het maakproces leveren striperfgoed op (bv. schetsen, correspondentie enz.). De rol die erfgoedbibliotheken en FARO momenteel spelen wordt gewaardeerd. Verder worden successierechten en financiering als grote struikelblokken gezien.

Uit de gesprekken aan de discussietafels kunnen enkele behoeften worden gedestilleerd.

A) Juridisch kader

Er zijn nog veel vragen en onduidelijkheid over successierecht. De kwestie van het auteursrecht sluit daarbij aan, zeker met het oog op het publiek maken van striperfgoed na digitalisering en inventarisatie. Ook zijn er nog veel onduidelijkheden bij de verzekering van dure stukken striperfgoed, zoals originele platen. Een vergelijking met andere sectoren, bv. die van de beeldende kunst, dringt zich op.

B) Digitalisatie en inventarisatie

Veel stakeholders zouden graag meer erfgoedstukken gedigitaliseerd willen zien om ze bijvoorbeeld vervolgens te kunnen tonen. Maar: het materiële papieren striperfgoed moet daarbij wel behouden blijven. Digitalisatie kan een motor vormen voor de verdere plannen richting bewaren en ontsluiten van striperfgoed. Bovendien verhoogt het de zichtbaarheid, toegankelijkheid en positieve waardering/beeldvorming voor de sector en zijn erfgoed (zie punt C). Aansluitend bij het digitaliseren hoort het opzetten van een inventaris voor striperfgoed.

Archiefbank Vlaanderen is bv. een potentiële partner/platform die daarbij zou kunnen helpen. Net als VIAA en Packed vzw. Uit het buitenland wordt 'Comicartfans.com' genoemd als initiatief. Op dat platform kunnen eigenaars anoniem of onder schuilnaam hun striperfgoed digitaal achterlaten.

C) Gemeenschappelijk platform/website

Aan meerdere discussietafels werd gepleit voor meer samenwerking. Een gemeenschappelijk platform of website zou daarbij soelaas kunnen bieden. Niet 'overkoepelend' in de strikte zin van het woord, maar wel als platform met 'wegwijzers' voor en naar de hele sector. Op die manier wordt 'eenheid in diversiteit' en 'diversiteit in eenheid' behouden: elk segment in de stripsector telt mee. Een portaalwebsite zou bovendien informatie-uitwisseling tussen al die segmenten kunnen faciliteren.

D) Erfgoed algemeen

De stakeholders willen meer duidelijkheid over de verdeling van de collecties over de bestaande initiatieven en instellingen, daarbij terugverwijzend naar de functies zoals omschreven in het cultureel-erfgoeddecreet. Tegelijkertijd is er de wens(droom) van een 'Angoulême van Vlaanderen', naar de stad in Frankrijk waar het meest prestigieuze festival van Europa wordt georganiseerd. Tevens moet er aandacht gaan naar alle erfgoedfuncties zoals vastgelegd in het jongste Cultureel-Erfgoeddecreet (2017).

Verslag: Evelien Verschueren